

STRUKTURIRANJE PISANE PRIPREME ZA NASTAVNI SAT IZ GEOGRAFIJE

Pripremanje učitelja/nastavnika za nastavu

- **Stručno – sadržajna priprema**
 - temeljno poznavanje sadržaja
 - stručno pripremanje i usavršavanje nastavnika
- **Pedagoška priprema**
 - metode i oblici rada
- **Psihološka priprema**
 - stvoriti osjećaj sigurnosti i zadovoljstva
- **Materijalno – tehnička priprema**
 - osigurati objektivne uvjete za izvođenje nastave

Pisana priprema:

Naslovnica

Osnovna škola Šime Budinića u Zadru
(Gimnazija Vladimira Nazora u Zadru)

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ
GEOGRAFIJE

Ime i prezime učitelja/nastavnika:

Datum izvođenja nastavnog sata:

Početni dio tablice pisane pripreme:

Predmet	Geografija	
Naziv nastavnog sata	Razmještaj stanovništva na Zemlji	
Razred	2. razred gimnazije	
Tip sata	Obrada novog nastavnog sadržaja	
Kompetencije	Ishodi učenja	Zadaci kojima ću provjeriti ishode

1. Geografska znanja i vještine:

Kompetencije	Ishodi učenja	Zadaci kojima ću provjeriti ishode
1. Geografska znanja i vještine Koje geografske vještine će vježbati?		

- usvajanje temeljnih geografska znanja i vještine propisanih nastavnim planom i programom
- razvijanje sposobnosti povezivanja nastavnih sadržaja sa drugim temama i predmetima
- povezivanje naučenog sa životnom praksom
- primijeniti jezične norme standardnog hrvatskog jezika

- **ISHODI** : Iskazi kojima se izražava što će učenik znati i/ili moći nakon što završi proces učenja.
- Ishodi su usmjereni na učenike i uvijek se iskazuju aktivnim glagolima koji izražavaju učeničku aktivnost.
 - Poželjni / precizni glagoli:
 - definirati, opisati, prepoznati, objasniti, interpretirati, zaključiti, primijeniti, napraviti, usporediti, razlikovati, analizirati, itd.
 - Nepoželjni / neprecizni glagoli:
 - znati, razumjeti, osvijestiti, cijeniti, zapamtiti, upoznati.
 - Ishode provjeravamo zadacima - glagol ishoda = glagol zadatka
 - primijeniti Bloomovu taksonomiju (jednostavnije → složenije)

Pisana priprema:

- Razmještaj stanovništva na Zemlji (izdvojeni primjeri)

Kompetencije	Ishodi učenja	Zadaci kojima ću provjeriti ishode
<p>1. Geografska znanja i vještine</p> <p>Koja nova znanja trebam približiti svojim učenicima?</p> <p>Koje geografske vještine će vježbati?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definirati pojmove ekumena, subekumena, anekumena - imenovati vodeće kontinente prema udjelu u svjetskom stanovništvu - definirati litoralizaciju - objasniti pojmove geografski determinizam i posibilizam - izdvojiti najgušće naseljene regije na Zemlji - razlikovati primjere geografskog determinizma i geografskog posibilizma u svijetu - izračunati gustoću naseljenosti - analizirati uzroke nejednakog razmještaja svjetskog stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> - Što je ekumena, subekumena i anekumena? - Koristeći se tablicom iz udžb. na str. 10. navedi kontinente s najvećim i najmanjim udjelom u svjetskom stanovništvu. - Proces porasta broja svjetskog stanovništva na priobalju zove se _____. - Što objašnjava geografski determinizam? - Izdvoji četiri područja najgušće naseljenosti na Zemlji. - razlikuj primjere geografskog determinizma od primjera geografskog posibilizma u svijetu - izračunaj gustoću naseljenosti RH - analiziraj prirodno - i društveno-geografske uzroke neravnomjernog razmještaja svjetskog stanovništva.

2. Kompetencija učiti kako učiti

2. Kompetencija učiti kako učiti

Koje strategije učenja potičem?

- obuhvaća sposobnost organiziranja i reguliranja svog učenja, učinkovitog upravljanja svojim učenjem, rješavanja problema, usvajanja, obrade i vrednovanja informacija te razvoj kreativnog i kritičkog mišljenja;
- treba omogućiti učenicima da razviju znanja i vještine upravljanja svojim učenjem i primjene odgovarajućih strategija u različitim situacijama učenja;

Učinkovito učenje podrazumijeva korištenje različitih strategija učenja, pamćenja, čitanja, pisanja i rješavanja problema.

Kompetencija učiti kako učiti

- Strategije učenja – postupci ili tehnike koje učenici koriste kako bi lakše naučili.
- Kognitivne strategije:
 - organizacijske: mnemotehnike (vizualne i verbalne: skraćivanje, ključne riječi, redoslijed ...), grupiranje, izdvajanje glavne misli, skice, sheme, tablice, dijagrami, umne mape;
 - elaboracijske: mnemotehnike, predodžbe, prepričavanje, sažimanje-sumiranje-ključne riječi, bilježenje, objašnjavanje, postavljanje pitanja i odgovaranje;
 - strategije ponavljanja: podcrtavanje ključnih pojmova, pravljenje bilješki, označavanje;

Kompetencija učiti kako učiti

□ Metakognitivne strategije:

- strategije planiranja: određivanje ciljeva, dijeljenje na zadatke, utvrđivanje rokova, postavljanje pitanja;
- strategije nadgledanja: samoprovjeravanje , usmjeravanje pažnje, praćenje razumijevanja odgovaranjem na pitanja;
- strategije samoreguliranja: poznavanje i primjena strategije, odbacivanje neefikasnih strategija, ponovno čitanje, odgovaranje.

Kompetencija učiti kako učiti:

- Razmještaj stanovništva na Zemlji

2. Kompetencija učiti kako učiti

*Koje strategije učenja
potičem?*

- Podcrtati u udžbeniku ključne pojmove .
- Izraditi mentalnu mapu “raznolikost naseljenosti”.
- Nacrtati dijagram udjela kontinenata u stanovništvu svijeta na temelju podataka u tablici u udžbeniku.
- Primijeniti pravila za analizu tematskih karata i dijagrama.
- Smisleno koristiti fizičku i tematske karte svijeta (zidna karta, zemljovidi u atlasu i u udžbeniku).
- Odgovaranjem na pitanja ispuniti rani list.

3. Komunikacijska kompetencija:

3. Komunikacijska kompetencija	
---------------------------------------	--

*Koje ću komunikacijske
mogućnosti ponuditi?*

- sposobnost pravilnog pisanog i usmenog izražavanja, sposobnost slušanja, zapažanja, argumentiranja, izvođenja zaključaka, aktivnog sudjelovanja u radu. . .
 - npr. Učenici će:
 - argumentirano odgovoriti na postavljena pitanja
 - povezati činjenice o . . . i izvesti zaključak o . . .
 - aktivno sudjelovati u radu
 - razviti vještine pravilne komunikacije
 - razviti vještine pravilnog izražavanja standardnim hrvatskim jezikom

Komunikacijska kompetencija:

- Razmještaj stanovništva na Zemlji

3. Komunikacijska kompetencija

Koje ću komunikacijske mogućnosti ponuditi?

- pažljivo slušati izlaganje i postavljena pitanja nastavnika kao i drugih učenika u razredu koji sudjeluju u raspravi.
- razvijati sposobnost aktivnog sudjelovanja u radu skupine
- pravilno se izražavati standardnim hrvatskim jezikom
- razvijati sposobnost izražavanja znanja, misli i osjećaja argumentirano odgovoriti na postavljena pitanja
- uočavati uzročno-posljedičnu vezu prirodnih obilježja i razmještaja stanovništva
- razvijati sposobnost povezivanja činjenica i zaključivanja
- razvijati vještinu usmene interpretacije vizualnih informacija

4. Socijalna kompetencija

4. Socijalna kompetencija

Koja poboljšanja u socijalnom ponašanju očekujem?

- “Socijalna kompetencija obuhvaća način na koji učenik koristi socijalne vještine u odnosu prema sebi i svojim osjećajima te u odnosu prema drugima, njihovim osjećajima i potrebama.”
- Učitelji/nastavnici trebaju osigurati učenicima školsko ozračje koje omogućava stjecanje socijalnih vještina kroz npr.:
 - interakciju s drugim učenicima, aktivnosti zajedničkog rada,
 - igre sastavljanja pitanja i odgovaranja,
 - suradničko učenje ili rad na projektima s ciljem zajedničkog rješavanja problema.

Socijalna kompetencija

- pridržavanje dogovora i pravila
- razvijati uljudnost, poštovanje i uvažavanje različitosti i tuđih mišljenja
- razvijati odgovornost prema sebi i drugima;
razvijati odgovornost za rezultate zajedničkog rada
- razvijati sposobnost suradnje u zajedničkom projektu . . .
- razvijati kritičko mišljenje i analiziranje rezultata svog rada i rada drugih učenika
- poticanje aktualizacije sadržaja
- razvijati interes za . . ., shvatiti važnost . . .,
- naglasiti potrebu zalaganje za . . ., za rješavanje . . .
- potaknuti razmišljanje i djelovanje . . .,
- razvijati ispravan stav (svijest) o npr. ugroženosti . . . i potrebu za . . .
- samostalnim radom uočiti važnost vlastitog angažmana u . . .;
 - prepoznati negativne posljedice prekomjernog iskorištavanja prirode
 - spoznavati važnost zaštite okoliša za danas i za buduće generacije
 - razvijati svijest o nacionalnom identitetu te poštivanju drugih

Socijalna kompetencija:

- Razmještaj stanovništva na Zemlji

4. Socijalna kompetencija

Koja poboljšanja u socijalnom ponašanju očekujem?

- pridržavanje dogovora i pravila
- uočavati povezanost prirodne osnove sa životnim problemima stanovništva te potrebu očuvanja prirode
- razvijati svijest o nacionalnom identitetu te poštivanju drugih
- razvijati interes za očuvanje prirode
- razvijati osobnu odgovornost za uspjeh u radu i učenju
- razvijati odgovornost za rezultate zajedničkog rada
- razvijati interes za stalno praćenje geografske stvarnosti te potrebu za trajnim samostalnim učenjem

Tijek nastavnog sata

- Etape sata : uvod, glavni dio sata, završni dio sata
 - upisati vrijeme trajanja etapa
 - ciljevi etapa trebaju pratiti opis aktivnosti učitelja i učenika

Tijek nastavnog sata			
Etape sata	Cilj etape	Opis aktivnosti učitelja	Opis aktivnosti učenika
Uvod ? min	<ul style="list-style-type: none"> - provjera predznanja - poticanje znatiželje - najava cilja nastavnog sata 	<ul style="list-style-type: none"> - pozdravljam učenike, predstavljam se, evidentiram nastavni sat i odsutne učenike - razgovor (pitanja) o ranije stečenim spoznajama - Prikaz fotografija, kratkog filma, rješavanje križaljke, igra asocijacija . . . - najavljujem današnju temu . . . 	<ul style="list-style-type: none"> - prijavljuju odsutne - odgovaraju na pitanja, rješavaju križaljku, gledaju film, pogađaju asocijacije . . .

- Razmještaj stanovništva na Zemlji

Tijek nastavnog sata

Etape sata	Cilj etape	Opis aktivnosti učitelja	Opis aktivnosti učenika
<p>Uvod</p> <p>5 min</p>	<ul style="list-style-type: none"> - provjera predznanja - poticanje znatiželje - najava cilja nastavnog sata 	<ul style="list-style-type: none"> - pozdravljam učenike, predstavljam se, evidentiram nastavni sat i odsutne učenike - najavljujem razgovor o stanovništvu - ponavljamo ranije stečene spoznaje o površini Zemlje i broju stanovnika svijeta: - molim učenike da promotre kartu svijeta i obrazlože rasprostranjenost vodene i kopnene površine na Zemlji; <i>Koliki je omjer površine kopna i mora na Zemlji?</i> <i>Koliki je broj stanovnika na Zemlji?</i> <i>Koje su dvije vodeće zemlje po broju stanovnika u svijetu?</i> - najavljujem današnju nastavnu temu i upućujem učenike da otvore udžbenik na str. 10 	<ul style="list-style-type: none"> - dežurni prijavljuju odsutne učenike, a ostali učenici pripremaju pribor za rad -učenici promatraju kartu i analiziraju njen sadržaj -učenici odgovaraju na postavljena pitanja: <i>Od ukupne površine Zemlje mora zapremaju 71% ,a kopno 29%.</i> <i>Očekivani odgovor: Danas na Zemlji živi preko 7 milijardi stanovnika.</i> <i>Dvije zemlje s više od milijardu stanovnika su Kina i Indija.</i> -učenici zapisuju naslov teme u bilježnicu i otvaraju udžbenik

Glavni dio sata:

- Cilj etape:
- Naučiti temeljne pojmove, pojave i procese
 - npr.: objasniti proces . . . , opisati promjene . . . , definirati uzroke . . . , navesti primjere . . .
- Razvijati vještine:
 - čitanja teksta i grafičkih prikaza
 - npr.: čitati podatke u tablici . . . , analizirati dijagram . . . , tematsku kartu . . . , poticati uporabu geografske karte . . .
 - usmenog i pisanog izražavanja
 - npr.: u tekstu izdvojiti važne odrednice . . .
 - organiziranja, dogovaranja, pridržavanja pravila grupnoga rada

- Razmještaj stanovništva na Zemlji: (izdvojeni primjeri ciljeva i aktivnosti etape)

<p>Glavni dio sata</p> <p>30 min</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ definirati pojmove ekumena, subekumena i anekumena ➤ objasniti geografski determinizam i geografski posibilizam i navesti primjere ➤ razvijati vještine analiziranja tablice . . . uspoređivanja i interpretacije podataka na dijagramu . . . tumačenja tematske karte 	<ul style="list-style-type: none"> - na slajdu 2 prikazujem fotografije naseljenog, vrlo rijetko naseljenog i nenaseljenog područja svijeta te definiram pojmove ekumena, subekumena i anekumena - na 3. slajdu objašnjavam geografski determinizam i posibilizam i potičem učenike da sami navedu primjere - analiziram tablicu iz udžbenika na str. 10, s kontinentima po udjelu površine i stanovništva 2013.g. - uspoređujem podatke na dijagramu, str. 11 i tražim od učenika njihovo tumačenje - tumačim kartu gustoće naseljenosti svijeta na str. 13 te prozivam jednog učenika da imenuje 4 najgušće naseljene regije svijeta 	<ul style="list-style-type: none"> - promatranjem fotografija učenici utvrđuju razlike u naseljenosti te u bilježnicu zapisuju pojmove ekumena, subekumena i anekumena - učenici usvajaju pojmove i navode primjere utjecaja geografskog determinizma i posibilizma i pokazuju ih na zidnoj karti Svijeta - analiziraju podatke u tablici i klasificiraju kontinente prema udjelu u svjetskom stanovništvu - uspoređuju udjele kontinenata u površini i broju stanovnika i ističu razlike - učenici promatraju kartu gustoće naseljenosti u svojim udžbenicima, a prozvani učenik imenuje tražene regije
--------------------------------------	--	---	---

- Završni dio sata:

- Provjera ostvarenosti planiranih ishoda učenja
 - pitanja kojima se provjerava razumijevanje i postignuća učenika na satu

(primjer)

Etape sata	Cilj etape	Opis aktivnosti učitelja	Opis aktivnosti učenika
Završni dio sata 5 min	<ul style="list-style-type: none">➤ primjena naučenog ➤ formativno vrednovanje	<ul style="list-style-type: none">- Dijelim učenicima radne listove čijim ispunjavanjem ćemo ponoviti obrađeni nastavni sadržaj.- Po završetku ispunjavanja prozivam učenike da pročitaju svoje odgovore- Za domaću zadaću učenici će riješiti zadatke u radnoj bilježnici na str 12 i 13.	<ul style="list-style-type: none">- Učenici ispunjavaju radne listove. - prozvani učenik čita svoj odgovor, a ostali, po potrebi, dopunjavaju ili ispravljaju krivi odgovor.

Plan školske ploče:

- sažet zapis nastavnih sadržaja
- primjereni broj i opsežnost natuknica

Plan školske ploče

RAZMJETAJ STANOVNIŠTVA NA ZEMLJI

Svijet: 7,3 mlrd stanovnika (2015.g.)

Ekumena – naseljeno kopno

Gustoća naseljenosti = broj stanovnika/površina (km²)

Neravnomjeran razmještaj svjetskog stanovništva

- najveće koncentracije: Monsunska Azija, Zapadna Europa, SI SAD-a

Uzroci neravnomjernog razmještaja stanovništva u svijetu su:

- a) prirodno- geografski činitelji
- b) društveno-geografski činitelji

Litoralizacija – proces naseljavanja obale

Geografski determinizam – utjecaj prirodne osnove na razmještaj stanovništva

Geografski posibilizam – razmještaj stanovništva prema društvenom i tehnološkom stupnju razvoja

Nastavne metode :

- metoda razgovora, izlaganja, demonstracije,
neizravna grafička metoda, rad s tekstem

Oblici rada:

- frontalni, samostalni rad, diskusija

Nastavna sredstva i pomagala: pametna ploča, računalo, udžbenik Geografija 2, fotografije, zidna geografska karta Svijeta

Popis literature i izvora za nastavnika:

M. Matas, M.A. Friganović, M. Sić,: GEOGRAFIJA 2,

I. Nejašmić: DEMOGEOGRAFIJA,

I. Nejašmić: OSNOVE OPĆE GEOGRAFIJE,

HGD – Zadar: GEOGRAFSKI RJEČNIK

Atlas Svijeta, geografska karta RH

Stručni časopisi: Meridijan, Drvo Znanja, Geografski glasnik, Geografski horizont

<https://kulturopedija.wordpress.com/predmeti/geografija/>

Popis priloga

- Prilog 1: radni list

- Prilog 2: PPT prezentacija

Prilog 1: Radni list

Radni list

- Dopuni sljedeće rečenice.
 - Demogeografija proučava _____.
 - Povremeno naseljeni dio kopna naziva se _____, a primjer je _____.
 - Litoralizacija označava _____.
- Koristeći tablicu u udžbeniku na str. 10 navedi:
 - U Europi živi _____
 - gustoća naseljenosti ekumene iznosi _____
 - udio stanovništva Angloamerike iznosi _____.
- U kojim državama je veća uloga geografskog posibilizma na naseljenost?
Tri su odgovora točna. Zaokruži slovo ispred točnih odgovora.
a) Švedska b) Albanija c) Izrael d) Turska e) Egipat f) Kanada
- Izračunaj prosječnu gustoću naseljenosti odabranih država.

Država	Površina (km ²)	Broj stanovnika	Gustoća (stan/km ²)
Norveška	385 252	4 998 100	
Japan	377 835	127 450 000	
Kanada	9 984 670	34 280 000	